

Samrådsunderlag

Undersökningssamråd avseende markförläggning
för en delsträcka av en befintlig 145 kV-luftledning (72AS)
vid Dåva, i Umeå kommun, Västerbottens län

Umeå Energi Elnät AB
2021-09-24

Projektorganisation

Umeå Energi Elnät AB

Box 224
901 05 Umeå

Projektleddare:

Thomas Rehnberg

SWECO

Box 110
901 03 Umeå

Uppdragsledare:

Eva Espling

Teknisk förstudie:

Peder Nordin

Tillstånd och samråd:

Klara Brännström

Foton, kartor och illustrationer har tagits fram av SWECO och Umeå Energi AB om inte annat anges. För kartor i rapporten innehas rättighet: ©Lantmäteriet

För intressen hämtade från Länsstyrelsen gäller: ©Länsstyrelsen

Diarienummer: EN-2021-0013-241

Innehållsförteckning

1	INLEDNING.....	4
1.1	Bakgrund och syfte	4
1.2	Inbjudan till samråd	5
1.3	Tillståndsansökan och markupplåtelse	5
2	BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN	6
2.1	Beskrivning av ledningen	6
2.2	Teknisk utformning	6
2.3	Schaktfri metod.....	7
2.4	Rasering	7
3	OMRÅDETS FÖRUTSÄTTNINGAR OCH BEDÖMNING AV MILJÖEFFEKTER.....	7
3.1	Planförhållanden och markanvändning.....	7
3.2	Natur- och kulturmiljö	7
3.3	Rennäring	7
3.4	Umeå Energis bedömning avseende betydande miljöpåverkan.....	8
4	REFERENSER	9

1 Inledning

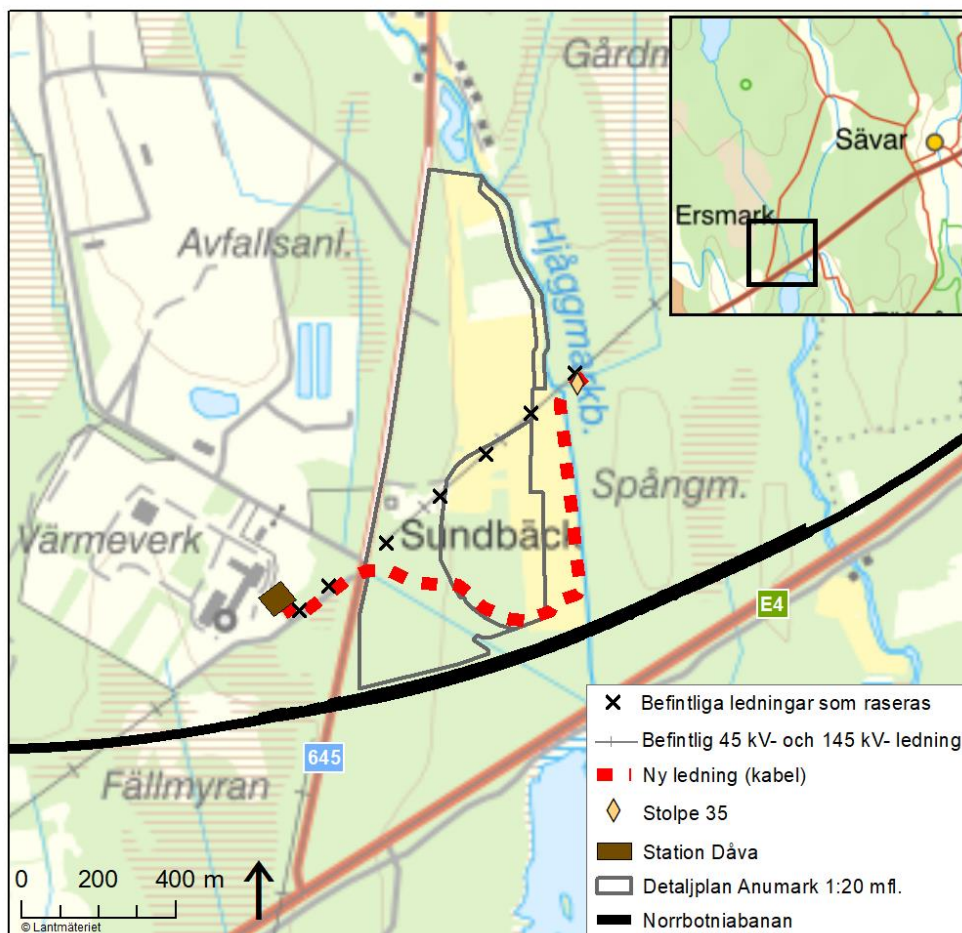
1.1 Bakgrund och syfte

Umeå Energi Elnät AB (nedan kallad Sökanden) ämnar ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för markförläggning av en delsträcka av en befintlig 145 kV-luftledning mellan station Dåva och Stolpe 35 (72AS), se Figur 1-1, nordöst om Umeå i Umeå kommun.

Sökanden kommer i samband med markförläggningen av 145 kV-ledningen även markförlägga en delsträcka av befintlig 45 kV-ledning (NL023) som går längs med 145 kV-ledningen. 45 kV-ledningen omfattas av områdeskoncession och ingår inte i koncessionsansökan.

De befintliga ledningarna är viktiga för strömförsörjningen till Sävar. Syftet med att markförlägga delsträckorna är att möjliggöra plats för verksamheten inom detaljplan Anumark 1:20 mfl på önskemål från Umeå kommun. Syftet med detaljplanen är att medge järnvägskoppling till Norrbotniabanan och möjliggöra för en industrifastighet med spåranslutning.

Som en del i arbetet med att ta fram ansökan vill Umeå Energi härmed samråda enligt miljöbalken med berörda parter. På uppdrag av Umeå Energi handlägger Sweco tillstånds- och samrådsfrågorna i ärendet.

Figur 1-1. Karta över den nya ledningssträckningen med markförlagda 45 kV- och 145 kV-ledningar mellan station Dåva och stolpe 35. De befintliga ledningarna på sträckan mellan Dåva och stolpe 35 raderas efter att de nya markförlagda ledningarna tagits i drift.

En återkallelse av koncession för den del av befintlig 145 kV-ledning som ska raderas kommer tas fram tillsammans med koncessionsansökan (nätconcession för linje) för den nya markförlagda 145 kV-ledningen. Raseringen av båda luftledningarna kan ske först efter att de nya markförlagda ledningarna är tagna i drift.

1.2 Inbjudan till samråd

Umeå Energi bjuder härmed in till ett undersökningssamråd enligt 6 kap. 23–27 §§ miljöbalken. Syftet med samrådet är att informera om projektet och att inhämta synpunkter och information som kan vara värdefull för projektet.

De yttranden som inkommer under samrådet kommer att sammanställas och bemötas i den samrådsredogörelse som kommer lämnas till Länsstyrelsen inför deras beslut om verksamheten kan antas innebära en betydande miljöpåverkan eller ej.

Skriftliga synpunkter önskas oss tillhanda senast **27 oktober 2021** via brev eller e-post:

Sweco Sverige AB
Klara Brännström
Box 110
901 03 Umeå

e-post: klara.brannstrom@sweco.se

Vid frågor eller funderingar kan ni kontakta Klara på telefon 070-354 39 77 eller e-post klara.brannstrom@sweco.se.

*Detta samrådsunderlag finns även att ladda ner på Umeå Energis hemsida:
www.umeaenergi.se/om-oss/offentliga-handlingar/samrad-andring-dava*

1.3 Tillståndsansökan och markupplåtelse

Umeå Energi erhöll den 20 maj 2021 ett förhandsmedgivande hos Energimarknadsinspektionen (Ei) att få påbörja markförläggningen av ledningarna. När en ledning som meddelats ett förhandsmedgivande är färdig att tas i bruk, får ledningen användas under högst tre år i avvaktan på beslut om nätkoncession (tillstånd). Nu ansöker Umeå Energi om nätkoncession för linje till Ei för markförläggningen av 145 kV-ledningen enligt ellagen (1997:857). Detta samråd är en del av arbetet med ansökan.

I samband med handläggningen remitteras ansökan ut till berörda parter innan myndigheten fattar sitt beslut. Ansökan innefattar förutom en miljökonsekvensbeskrivning även en teknisk beskrivning, förteckning över ägare till berörda fastigheter och innehavare av särskild rätt till berörda fastigheter, samt koncessionskarta.

I de fall Energimarknadsinspektionen beslutar att avslå Umeå Energis ansökan om koncession för de ändrade delsträckningarna måste delsträckningarna tas ur drift och Umeå Energi söka om en ny ledning på en ny plats för att tillgodose elbehovet.

Ett koncessionsbeslut innebär att den sökande får tillstånd att ha en ledning i drift på angiven sträcka men det ger inte rätt att ta mark i anspråk för att bygga ledningen. Umeå Energi har ett gällande avtal med kommunen som ger rätt att anlägga ledningar på kommunal mark. Med övriga fastighetsägare kommer Umeå Energi att upprätta markupplåtelseavtal och/eller ansöka om ledningsrätt hos lantmäterimyndigheten. Processen att teckna avtal sker normalt i samband med detaljprojektering inför byggnation. Tillståndsprocessen och prövning av ansökan om koncession är en lång process varför tecknande av avtal kan dröja relativt lång tid efter det att samråd genomförts och ansökan skickats in till Ei.

2 Beskrivning av verksamheten

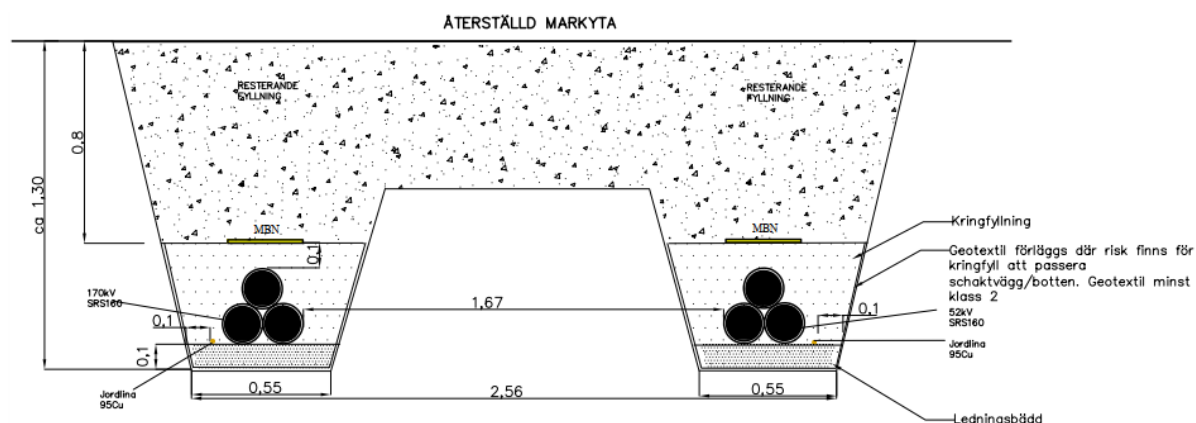
2.1 Beskrivning av ledningen

Umeå Energi har i dialog med Umeå kommun, Trafikverket och Vakins tagit fram en lämplig sträckning för planerad markförläggning av 45 kV- och 145 kV-ledningarna som varken strider mot detaljplan Anumark 1:20 mfl., Norrbotniabanan eller planerade VA-ledningar. Sträckningen går från station Dåva och följer befintlig luftledningsgata fram till och under väg 645. Efter vägen viker ledningarna av söderut och går parallellt med Vakins planerade ledning inom detaljplaneområdet. De sista cirka 690 metrarna går sträckningen norrut längs ytterkanten på ett jordbruksområde för att sedan vika av åt väst, gå under Hjäggmarksbäcken i befintlig ledningsgata och ansluta till en kabelstolpe. Sträckningen i markkabelutförande är cirka 1,4 kilometer lång.

Inom detaljplaneområdet är de markförlagda ledningarna i detaljplanen tilldelade ett U-område som är 20 meter brett. Området delas med Vakins VA-ledningar.

2.2 Teknisk utformning

Den nominella spänningen för ledningen är 145 kV och konstruktionsspänningen är 170 kV. De två markförlagda 45- och 145 kV-ledningarna samförläggs i ett uppschaktat kabeldike med ett djup på cirka 1,5 meter och bredd på cirka 3,5 meter, se illustration Figur 2-1.

Figur 2-1. Typsektion för planerad markförläggning av befintlig 45- och 145 kV ledning. 45 kV-ledningen omfattas av områdeskoncession.

Ett arbetsområde kommer tillfälligt att fordras på schaktets båda sidor, dels som arbetsväg för fordon och maskiner, dels för hantering av material och schaktmassor. I de fall det är möjligt kommer massorna att återanvändas och läggs då tillfälligt upp inom arbetsområdet.

Inom detaljplaneområdet kommer byggnation av ledningarna ske samtidigt som övrig verksamhet. Arbetsområdet längs schaktet samordnas med Vakins byggnation av VA-ledningar och införlivas med entreprenaden för den övriga verksamheten.

Utanför detaljplaneområdet sker byggnation inom befintlig ledningsgata och längs jordbruksmarken öst om detaljplaneområdet. Här kommer ett arbetsområde tillfälligt att fordras på cirka sex meter på schaktets båda sidor.

Ledningssträckningen kommer att samordnas med Vakins VA-ledningar, elledningar tillhörande järnvägsanläggningen och Umeå Energis övriga elledningar.

Ovanför ledningen, och cirka 4 meter på var sida av mitten på schaktet, kommer en byggnads- och anläggningsfri zon att upprätthållas när ledningen väl är i drift, i syfte att skydda kablarna och hålla dem tillgängliga för reparation.

2.3 Schaktfri metod

Vid passage av väg 645 och Hjäggmarksbäcken kommer schaktfri metod att användas, t.ex. styrd borrhning eller hammarborrhning. Det innebär borrhning utan att påverka markytan eller vattendraget. Vid styrd borrhning skickar en radiosändare signaler till en mottagare ovanför markytan. På så vis kan borren styras enligt önskemål. Där schaktfri metod används förläggs kablarna i rör för att det ska vara möjligt att byta ut kablarna utan att behöva gräva i marken vid eventuella fel. Under byggtiden kan det komma att bli begränsningar i framkomligheten för trafiken på väg 645.

2.4 Rasering

När de nya markförlagda ledningarna är driftsatta kommer de två befintliga luftledningarna mellan Dåva och stolpe 35 raseras. Sträckan är cirka 1 kilometer lång, se Figur 1-1. Både 45- och 145 kV luftledningen är idag utformade med portalstolpar av trä. De befintliga ledningarna består av faslinor, isolatorer och portalstolpar i trä impregnerade med kreosot. Vid raseringen uppstår markingrepp vid stolpplatserna. Stolphålen kommer att fyllas igen med befintliga jordmassor. Befintligt vägnät bedöms till stor utsträckning kunna användas för transporter till och från ledningsgatan. Tillfälliga upplag av stolpar och linor kommer att anläggas invid befintliga vägar, ej i närheten av vattendrag. Nedmonterade stolpar kommer att transporteras till godkänd mottagningsanläggning för destruktion. Raserad lina, stål samt isolatorer transporteras till återvinningsanläggning.

3 Områdets förutsättningar och bedömning av miljöeffekter

3.1 Planförhållanden och markanvändning

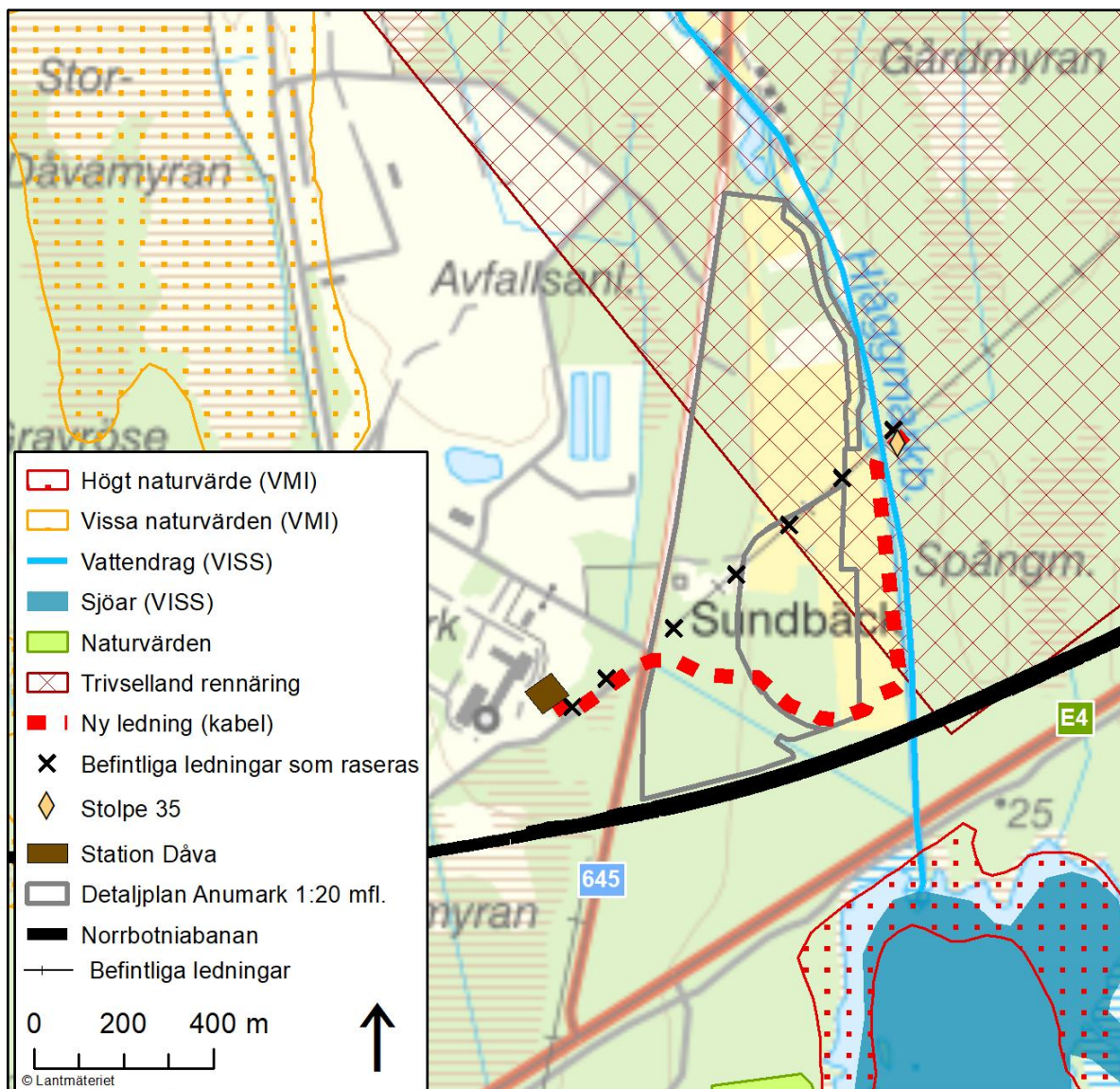
Trafikverket planerar Norrbotniabanans delsträckning Dåva-Gryssjön söder om Umeå kommuns detaljplan Anumark 1:20 mfl, se Figur 4-1. Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för en järnvägsterminal med tillhörande verksamheter inom Dåva Företagspark. Planen syftar också till att medge järnvägskoppling till Norrbotniabanan samt möjliggöra för industrimark med spåranslutning. För att Umeå kommuns planer med Dåva terminal ska vara möjliga måste befintliga luftledningar som passerar området idag tas bort för att ge plats till järnvägsterminalen och tillhörande verksamheter. Ledningssträckningen med 45 kV- och 145 kV ledningarna har tagits fram i samråd med Umeå kommun, Trafikverket och Vakin. Nedläggning av ledningarna överensstämmer med de kommunala planerna då syftet är att bereda plats för ny verksamhet i området. Inga boendemiljöer finns i ledningens närområde.

3.2 Natur- och kulturmiljö

Ledningssträckningen och kabelstolpe placeras minst 20 meter på båda sidor om Hjäggmarksbäcken (SE706919-172553) som har beslutade miljö kvalitetsnormer (god ekologisk status, god kemisk ytvattenstatus). Ingen påverkan bedöms ske på Hjäggmarksbäcken eller dess strandvegetation då ledningen och kabelstolpe förläggs på tillräckligt avstånd ifrån bäcken. I övrigt finns inga kända natur- eller kulturvärden längs sträckningen.

3.3 Rennäring

Ledningssträckningen ligger inom Ran samebys vinterbetesmark och går genom ett område som utgör trivsalland. Riksintresseområde för rennäringen berörs ej, se Figur 4-1. Markförläggning av ledningarna är positivt ur rennäringsynpunkt, men kumulativt sett kommer markförläggningen av ledningarna varken förbättra eller försämma då området kommer att bestå av exploaterat industriområde. Att en del av luftledningarna nu markförläggs inom detaljplanelagt område för Dåva terminal med tillhörande verksamheter bedöms inte medföra någon ny påverkan för rennäringen och bedöms inte utgöra något hinder till att pågående markanvändning i området kan fortsätta.

Figur 3-1. Kända intressen längs med och i ledningssträckningens närhet.

3.4 Umeå Energis bedömning avseende betydande miljöpåverkan

Med bakgrund av att koncessionsansökan avser en markförläggning av en del av en befintlig luftledning som är lokaliserad inom befintlig ledningsgata och detaljplanelagt område för Dåva industriområde, och att miljöeffekterna främst består av tillfällig störning under byggtiden, har Umeå Energi gjort bedömningen att projektet inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt miljöbalkens bestämmelser.

4 Referenser

Länsstyrelserna, Länsvisa geodata (2021-08-17): <http://extra.lansstyrelsen.se/gis/Sv/Pages/karttjanster.aspx>

Nationella geodata, Länsstyrelserna (2021-08-17): <http://extra.lansstyrelsen.se/gis/Sv/Pages/nationella-geodata.aspx>

Riksantikvarieämbetet, Fornminnesregistret (2021-08-17): <https://pub.raa.se/oppna-data>

Sametinget, Rennäringens markanvändning (2021-08-16): <https://www.sametinget.se/8956>

Skogsstyrelsen, Skogsdataportalen (2021-08-17):
<http://skogsdataportalen.skogsstyrelsen.se/Skogsdataportalen/>

Trafikverket. Dokument Norrbotniabanan. Kulturmiljö (2021-01-21):
<https://www.trafikverket.se/nara-dig/projekt-i-flera-lan/Norrbotniabanan/Dokument/>

Umeå kommun, Anumark 1:20 (2021-08-16):
<https://www.umea.se/byggaboochmiljo/oversiktsplanochdetaljplaner/detaljplanerochomradesbestammelser/detaljplanerantagnaochpagaende/umeanordost/anumark120.4.7588f853178ecee2e2cf2c1.html>

I övrigt har sakkunskap från miljökonsultbolaget Sweco nyttjats.